EK-1

NÜKLEER DÜZENLEME KURUMU DENETÇİLERİNİN VASIFLANDIRILMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR TASLAĞI GÖRÜŞ FORMU*

Görüş Bildiren Kurum: TMMOB ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI

Taslağın Geneli Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme
Nükleer Düzenleme Kurumu tarafından hazırlanan "Nükleer Düzenleme Kurumu Denetçilerinin Vasıflandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Taslağı", nükleer alanda düzenleyici denetimin niteliğinin ve denetçi yetkinliğinin sistematik biçimde belirlenmesi bakımından önemli bir düzenleme niteliğindedir. TMMOB Çevre Mühendisleri Odası olarak, nükleer faaliyetlerin güvenli, etkin ve bağımsız biçimde denetlenmesinin; çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin korunmasının temel unsurlarından biri olduğunu değerlendirmekteyiz. Taslağın denetçi vasıflandırmasını eğitim, sınav, uygulamalı eğitim ve yetkilendirme süreçleri üzerinden sistematik hale getirme yaklaşımı olumlu olmakla birlikte, düzenlemenin çevresel boyutunun ve disiplinlerarası mesleki yetkinlik yapısının yeterli açıklıkta ortaya konulmadığı görülmektedir. Özellikle radyoaktif atıkların yönetimi, radyoaktif ve diğer kirleticilerin çevresel ortamlara salımının kontrolü, çevresel radyolojik izleme, NORM kapsamındaki faaliyetler, su ve atık yönetimi, termal etkiler ve ilgili çevresel yükümlülüklerin denetimi; nükleer tesislerin çevre ve halk sağlığı üzerindeki potansiyel etkileri bakımından ayrı bir yetkinlik alanı olarak ele alınmalıdır. Bu çerçevede Odamızın görüşü; denetçi vasıflandırmasının yalnızca kurum içi eğitim ve sınav başarısına indirgenmemesi, adayın temel mesleki altyapısı ile görev yapacağı denetim alanının ilişkilendirilmesi, uygulamalı denetim yetkinliğinin ölçülmesi, çıkar çatışmalarının önlenmesi, karar süreçlerinde şeffaflık ve itiraz güvencesinin sağlanması ve yetkinliğin görev süresince sürdürülebilir biçimde izlenmesi yönündedir. **1. Çevresel güvenlik ve çevre mühendisliği yetkinliği bağımsız biçimde tanımlanmalıdır.** 7381 sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu kapsamındaki düzenleyici denetimin koruma alanı yalnızca tesis ve çalışan güvenliği ile sınırlı görülmemelidir. Çevresel etkilerin önlenmesi, izlenmesi ve kontrolü de düzenleyici denetimin ayrılmaz bir unsuru olarak düzenlenmelidir. Taslakta çevresel radyasyon izleme, sıvı ve gaz radyoaktif deşarjların kontrolü, radyoaktif atık yönetimi, NORM, çevresel numune alma ve değerlendirme, su kullanımı ve deşarjlar, termal etkiler ve ÇED ile ilişkili yükümlülüklerin denetçi yetkinliği bakımından açıkça tanımlanması gerekmektedir. Özellikle nükleer tesislerin çevresel etkilerinin çok bileşenli olması nedeniyle çevre mühendisliği; atık yönetimi, su ve atıksu yönetimi, emisyon/deşarj kontrolü, çevresel izleme, kirleticilerin çevresel ortamlardaki davranışı ve çevresel risklerin değerlendirilmesi bakımından doğrudan ilgili bir uzmanlık alanıdır. Bu nedenle ilgili denetim alanlarında Çevre Mühendisliği eğitiminin dikkate alınması ve gerekli görülen durumlarda disiplinlerarası denetim ekiplerinin oluşturulması gerekmektedir. **2. Lisans eğitimi ile denetim alanı arasında asgari mesleki eşleşme oluşturulmalıdır.** Denetçi adayının yalnızca kurum içi eğitimden geçirilmesi, temel mesleki bilgi ve deneyimin yerine geçmemelidir. Dört farklı denetim alanının teknik niteliği dikkate alınarak adayın lisans eğitimi, mesleki deneyimi ve görevlendirileceği denetim alanı arasında açık bir ilişki kurulmalıdır.

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

- Radyoaktif atık yönetimi, çevresel radyolojik izleme, deşarjlar ve çevresel etkilerin değerlendirilmesi bakımından Çevre Mühendisliği ilgili lisans alanları arasında açıkça sayılmalıdır.
- Gerekli görülen alanlarda ilgili mühendislik, temel bilim ve diğer uzmanlık disiplinlerinden adayların kabulü sağlanmalı; ancak görev alanına göre asgari mesleki yeterlik koşulu belirlenmelidir.
- Denetim ekibinin disiplinlerarası yapısı, denetimin niteliğine göre gerekçeli biçimde belirlenebilmelidir.

3. Denetçi yetkinliği yalnızca sınav puanı üzerinden ölçülmemelidir.

Denetim faaliyeti mevzuat bilgisi yanında saha gözlemi, teknik değerlendirme, numune alma, kayıt ve delil güvenliği, risk değerlendirmesi, muhakeme, raporlama ve karar verme becerisi gerektirmektedir. Bu nedenle çoktan seçmeli sınav tek başına yeterli bir yetkinlik göstergesi olarak kabul edilmemeli; vaka analizi ve uygulamalı değerlendirme yöntemleri de sisteme dahil edilmelidir.

4. Yetkilendirme ve yetkinliğin sürdürülmesi süreklilik esasına bağlanmalıdır.

Beş yılda bir tazeleme eğitimi verilmesi önemli olmakla birlikte, denetçinin yetkisini kullanmaya devam edebilmesi için yetki dönemi boyunca fiilî saha deneyimi ve mesleki gelişimin de izlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda her yıl asgari sayıda denetimde görev alma, güncel mevzuat/eğitim yükümlülüğü ve gerektiğinde yeniden değerlendirme mekanizmaları oluşturulmalıdır.

5. Bağımsızlık ve çıkar çatışmasının önlenmesi güçlendirilmelidir.

Nükleer sektörde düzenleyici denetimin güvenilirliği, denetçinin karar verme süreçlerinin ekonomik ve mesleki çıkar ilişkilerinden bağımsız olmasına bağlıdır. Aday ve denetçilerin son üç yıl içinde yetkilendirilmiş kuruluşlar, yükleniciler ve tedarikçilerle olan çalışma ve danışmanlık ilişkilerini beyan etmeleri; çıkar çatışması oluşması halinde çekilme ve yeniden görevlendirme usullerinin açıkça belirlenmesi gerekmektedir. Görevden ayrılma sonrasında özel sektörde ilgili kuruluşlarda çalışma bakımından uygun bir bekleme süresinin ayrıca değerlendirilmesi önerilmektedir.

6. Hukuki belirlilik, şeffaflık ve itiraz hakkı sağlanmalıdır.

Komisyon değerlendirmelerinde kullanılacak ölçütlerin nesnel, önceden belirlenmiş ve denetlenebilir olması gerekmektedir. Aday hakkında düzenlenen değerlendirme raporunun adayın erişimine tamamen kapalı tutulması yerine, kişisel veri ve gizlilik sınırları korunarak gerekçeli kararın ilgiliye bildirilmesi ve etkili bir itiraz mekanizmasının oluşturulması uygun olacaktır. Yetkinin sona erdirilmesi gibi adayın mesleki statüsünü doğrudan etkileyen işlemlerde kararın yetkili makam tarafından, gerekçeli biçimde ve savunma hakkı gözetilerek verilmesi gerekmektedir.

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

NÜKLEER DÜZENLEME KURUMU DENETÇİLERİNİN VASIFLANDIRILMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR TASLAĞI GÖRÜŞ FORMU*

Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
(Yeni düzenleme — mevcut metin bulunmamaktadır.)	**Madde 2 – Kapsam** (1) Bu Usul ve Esaslar. Nükleer Düzenleme Kurumu denetçilerini kapsar. (2) Nükleer Düzenleme Kurumu denetçileri dışındaki denetim görevlileri, bu Usul ve Esasların kapsamı dışındadır.	**Madde 2 – Kapsam** (1) Bu Usul ve Esaslar. Nükleer Düzenleme Kurumu denetçilerini kapsar. (2) Nükleer Düzenleme Kurumu denetçileri dışındaki denetim görevlileri, bu Usul ve Esasların kapsamı dışındadır. Yerleşik denetim görevlilerinin vasıflandırılmasına ilişkin usul ve esaslar, bu Usul ve Esaslarda Kurum denetçileri için öngörülen asgari yetkinlik şartlarından daha düşük olmamak üzere Kurum tarafından ayrıca belirlenir.
Değerlendirme Denetim ve Yerinde İncelemeler Yönetmeliğinin 21 inci maddesi, Kurum denetçisinin vasıflandırılması ile yerleşik denetim görevlilerinin görev, yetki ve sorumluluklarını birlikte düzenleme konusu yapmaktadır. Nükleer güç santrali sahasında sürekli bulunan yerleşik denetim görevlileri, çevresel deşarjlar ve saha çevresindeki izleme dahil olmak üzere düzenleyici gözetimin en yoğun yürütüldüğü noktadadır. Bu görevlilerin kapsam dışında bırakılması, bunlar için hangi vasıflandırma düzenlemesinin uygulanacağı belirtilmedikçe bir düzenleme boşluğu yaratır. Önerilen ek cümle ile bu görevliler için ayrı bir düzenleme yapılacağı ve asgari yetkinlik düzeyinin Kurum denetçilerinin altında olamayacağı güvence altına alınmaktadır.		
Mevcut Metin	**Taslak Metin**	**Öneri/Teklif Metni**
	Madde 3 – Dayanak (1) Bu Usul ve Esaslar, 95 sayılı Nükleer Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile 11/8/2023 tarihli ve 32276 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Nükleer Enerji ve İyonlaştırıcı Radyasyona İlişkin Denetim ve Yerinde İncelemeler Yönetmeliğinin 21 inci maddesinin birinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.	**Madde 3 – Dayanak** (1) Bu Usul ve Esaslar, 5/3/2022 tarihli ve 7381 sayılı Nükleer Düzenleme Kanununun 8 inci maddesi, 95 sayılı Nükleer Düzenleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi ile 11/8/2023 tarihli ve 32276 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Nükleer Enerji ve İyonlaştırıcı Radyasyona İlişkin Denetim ve Yerinde İncelemeler Yönetmeliğinin 21 inci maddesinin birinci fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

NÜKLEER DÜZENLEME KURUMU DENETÇİLERİNİN VASIFLANDIRILMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR TASLAĞI GÖRÜŞ FORMU*

Değerlendirme
Taslağın EK-4'ündeki kimlik kartında denetçi yetkilerinin kaynağı açıkça 7381 sayılı Kanunun 8 inci maddesi olarak gösterilmektedir. Denetçiye yer ve tesislere girme, belge ve numune alıkoyma gibi temel hak ve özgürlükleri etkileyen yetkiler veren kanuni dayanağın dayanak maddesinde yer almaması, normlar hiyerarşisi ve belirlilik bakımından bir eksikliktir. Kanun maddesinin dayanak hükmüne eklenmesi önerilmektedir.

Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
	Madde 4 – Tanımlar **Tanımlar** **MADDE 4-** (1) Bu Usul ve Esaslarda geçen; a) Başkan: Nükleer Düzenleme Kurumu Başkanını, b) Denetçi adayı: Nükleer Düzenleme Kurumu denetçisi adayını, c) Denetçi vasıflandırma programı: EK-l'de yer alan ve Nükleer Düzenleme Kurumu denetçiliğinin gerektirdiği bilgiyi, beceriyi ve etik değerleri kazandırmak için hazırlanan teorik ve uygulamalı eğitimler ile tazeleme eğitimlerini içeren programı, ç) Denetim: Nükleer enerji ve İyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetler, yetkilendirilen kişiler ve yetkilendirme kapsamında bu kişilerin yüklenici, alt yüklenici, tedarikçi ve alt tedarikçileri tarafından yürütülen faaliyetlerin ilgili mevzuat veya yetki koşullarına. Kurum kararlarına ve talimatlarına, güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceye ilişkin uyulması gereken teknik gerekler ile standart, prosedür ve benzeri dokümanlara uygun bir şekilde yerine getirildiğinin, güvenliğin ve emniyetin sağlandığının veya ilgili mevzuat kapsamında belirtilen faaliyetlerde nükleer güvenceye ilişkin yükümlülüklerin yerine getirildiğinin tespitine yönelik olarak Kurum tarafından gerçekleştirilen bilgi ve belge toplama, ölçüm, analiz, muayene, test, inceleme, kontrol ve benzeri faaliyetleri, d) Denetim Dairesi Başkanlığı: Nükleer Düzenleme Kurumu Denetim Dairesi	**Madde 4 – Tanımlar** **Ç)** Denetim: Nükleer enerji ve İyonlaştırıcı radyasyona ilişkin faaliyetler, yetkilendirilen kişiler ve yetkilendirme kapsamında bu kişilerin yüklenici, alt yüklenici, tedarikçi ve alt tedarikçileri tarafından yürütülen faaliyetlerin ilgili mevzuat veya yetki koşullarına. Kurum kararlarına ve talimatlarına, güvenlik, emniyet ve nükleer güvenceye ilişkin uyulması gereken teknik gerekler ile standart, prosedür ve benzeri dokümanlara uygun bir şekilde yerine getirildiğinin, güvenliğin ve emniyetin sağlandığının veya ilgili mevzuat kapsamında belirtilen faaliyetlerde nükleer güvenceye ilişkin yükümlülüklerin yerine getirildiğinin tespitine yönelik olarak Kurum tarafından gerçekleştirilen bilgi ve belge toplama, ölçüm, analiz, muayene, test, inceleme, kontrol ve benzeri faaliyetler aracılığıyla; çalışanlar, halk, çevre ve gelecek nesiller üzerindeki olası etkileri de dikkate alınarak, faaliyetlerin ilgili mevzuata, yetki koşullarına, güvenlik, emniyet ve nükleer güvence gereklerine uygunluğunun tespitine yönelik Kurum tarafından yürütülen faaliyetleri, **g)**Komisyon: Nükleer Düzenleme Kurumu denetçilerinin yetkilendirilmesi kapsamında vasıflandırma sürecini yürütmek, denetçi adaylarının teknik ve etik yeterliklerini bağımsız, bilimsel ve liyakate dayalı ilkeler çerçevesinde değerlendirmek üzere; Başkan tarafından görevlendirilen

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

	Başkanlığını, Güvence Dairesi Başkanlığını, e) Emniyet ve Güvence Dairesi Başkanlığı: Nükleer Düzenleme Kurumu Emniyet ve f) Hizmet birimi: 95 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde belirlenen hizmet birimlerini, g)Komisyon: Nükleer Düzenleme Kurumu denetçilerinin yetkilendirilmesi kapsamında vasıflandırma sürecini yürütmek üzere Başkan tarafından görevlendirilen komisyonu, ğ) Kurul: Nükleer Düzenleme Kurulunu, h) Kurum: Nükleer Düzenleme Kurumunu, ı) Kurum denetçisi: Kurum tarafından belirlenen vasıfları taşıyan Kurum personeli arasından, denetim faaliyetlerini Kurum adına yapmak üzere Kurul tarafından yetki verilen kişiyi, i) Teorik eğitim: Denetçi vasıflandırma programında yer alan temel eğitim, yapı, düzenleyici kontrol ve mesleki eğitimi, j) Yönetmelik: Nükleer Enerji ve İyonlaştırıcı Radyasyona İlişkin Denetim ve Yerinde İncelemeler Yönetmeliğini, ifade eder.	Kurum personeli ile yürütülecek denetimlerin niteliğine uygun ilgili üniversitelerin bilim insanları ve ilgili meslek odalarının uzman temsilcilerinden oluşan komisyonu, (Taslakta “denetim alanı”, “denetim ekibi sorumlusu”, “mesleki eğitim modülü”, “uygulamalı eğitim”, “tazeleme eğitimi”, “geçerli mazeret” ve “Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı” kavramları tanımlanmamıştır.) Mevcut tanımlara alfabetik sıraya uygun olarak aşağıdaki bentler eklenmelidir: Denetim alanı: Kurum denetçisinin yetkilendirildiği radyasyon güvenliği, nükleer güvenlik, nükleer emniyet veya nükleer güvence alanlarından her birini, Denetim ekibi sorumlusu: Denetim ekibinde yer alan ve denetimin planlanması, yürütülmesi ve raporlanmasından sorumlu olarak görevlendirilen Kurum denetçisini, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı: Nükleer Düzenleme Kurumu Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığını, Geçerli mazeret: Sağlık raporuyla belgelenen hastalık, analık/doğum ve refakat izinleri, birinci ve ikinci derece yakının ölümü, askerlik, doğal afet ile Komisyonca kabul edilen belgelendirilmiş diğer zorunlu hâlleri, Mesleki eğitim modülü: EK-1’de denetim alanlarına göre belirlenen Modül-1, Modül-2 ve Modül-3’ten her birini, Tazeleme eğitimi: Kurum denetçisinin yetkinliğinin sürekliliğini sağlamak amacıyla EK-1’de belirlenen esaslara göre verilen eğitimi, Uygulamalı eğitim: Denetçi adayının, Kurum denetçileriyle birlikte EK-1’deki İş Başı Eğitim Alanları ve Sayısı tablosunda belirtilen denetim ve yerinde incelemelere katılımından oluşan eğitimi,

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

Değerlendirme

Taslak metinde birçok kez kullanılan ve hak doğuran veya hak kaybına yol açan (örneğin "geçerli mazeret" kavramı md. 8/3 ve 9/1 uyarınca adaylığın sonlandırılmasına bağlanmaktadır) kavramların tanımlanmamış olması, uygulamada keyfîliğe ve eşitsizliğe yol açabilecektir. Özellikle "geçerli mazeret"in içeriğinin belirsiz bırakılması, sonucu adaylığın sona ermesi olan bir yaptırımın hukuki belirlilik ilkesine aykırı biçimde idarenin takdirine terk edilmesi anlamına gelir. Ayrıca taslakta Denetim Dairesi Başkanlığı ile Emniyet ve Güvence Dairesi Başkanlığı tanımlanmışken, sekretarya ve eğitim planlamasıyla görevlendirilen Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığının tanımlanmamış olması bir yazım tutarsızlığıdır.

Nükleer alanın yüksek riskli, multidisipliner ve kamu güvenliğini doğrudan ilgilendiren yapısı gereği, denetçi vasıflandırma sürecinde tam bağımsızlık, yüksek teknik uzmanlık ve toplumsal şeffaflığın sağlanması kritiktir. Komisyona üniversitelerin nükleer ve ilgili bilim dallarından akademisyenler ile anayasal kamu kurumu niteliğindeki meslek odalarından uzmanların dâhil edilmesi; kurum içi hiyerarşik yönlendirmeleri önleyerek objektif değerlendirmeyi güvenceye alır, sürekli gelişen nükleer teknolojiler ve standartlar karşısında sınav ile eğitimlerin güncel bilimsel esaslara dayanmasını sağlar, denetçilerin liyakatine yönelik kamuoyu güvenini pekiştirecektir.

7381 sayılı Nükleer Düzenleme Kanunu'nun 1 inci maddesinde ifade edilen temel amaç; çalışanların, halkın, çevrenin ve gelecek nesillerin iyonlaştırıcı radyasyonun olası zararlı etkilerinden korunmasıdır. Denetim tanımına bu koruma ilkelerinin eklenmesi; denetim faaliyetinin yalnızca bürokratik ve kural odaklı bir kontrol mekanizması olarak değil, insan ve çevre sağlığını doğrudan korumayı hedefleyen esas amacına uygun şekilde tanımlanmasını ve yürütülmesini sağlayacaktır.

Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
	Komisyon **MADDE 5-(**1) Komisyon, denetçi vasıflandırma programının hazırlanmasından, yürütülmesinden, koordinasyonundan, adaylık sürecinde Komisyona sunulan bilgi ve belgelerin değerlendirilmesinden, yazılı sınavın hazırlanmasından, yapılmasından ve değerlendirilmesinden sorumludur. Kurum denetçilerine uygulanacak tazeleme eğitiminin hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin iş ve işlemler Komisyon tarafından yürütülür. (2) Komisyon, Kurumun denetimle görevlendirilen hizmet birimlerinde Kurum denetçisi olarak görev yapan ve Denetim Dairesi Başkanının teklifi ve Başkanın onayıyla	**Komisyon** **MADDE 5-(**1) Komisyon, denetçi vasıflandırma programının hazırlanmasından, yürütülmesinden, koordinasyonundan, adaylık sürecinde Komisyona sunulan bilgi ve belgelerin değerlendirilmesinden, yazılı sınavın hazırlanmasından, yapılmasından ve değerlendirilmesinden sorumludur. Kurum denetçilerine uygulanacak tazeleme eğitiminin hazırlanması ve uygulanmasına ilişkin iş ve işlemler Komisyon tarafından yürütülür. (2) Komisyon, Kurumun denetimle görevlendirilen hizmet birimlerinde en az beş yıl Kurum denetçisi olarak görev yapan ve Denetim Dairesi Başkanının ve Emniyet ve Güvence

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

	görevlendirilen beş asil ve iki yedek üyeden oluşur. Komisyon başkanı, asil üyeler arasından Başkan tarafından görevlendirilir. (3) Komisyonun sekretarya işlemleri, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülür. (4) Komisyon, süreç boyunca yaptığı çalışmaları kayıt altına alır ve denetçi vasıflandırma programı sonunda yapılacak sınavın ardından her bir denetçi adayı için EK-2 de yer alan nihai değerlendirme raporunu düzenleyerek bu raporu kapalı zarfla, denetçi adayının görev yaptığı hizmet birimine sunar. Komisyon, gerek görülmesi hâlinde eğitim programının herhangi bir aşamasında hazırladığı değerlendirme raporunu ilgili hizmet birimine sunabilir.	Dairesi Başkanının teklifi ve Başkanın onayıyla görevlendirilen beş asil ve iki yedek üyeden oluşur. Komisyonda her bir denetim alanından en az bir üye bulunması esastır. Komisyon başkanı, asil üyeler arasından Başkan tarafından görevlendirilir. Komisyon üyeleri, üçüncü derece dahil kan ve kayın hısımlarının veya aynı denetim ekibinde birlikte görev yaptıkları kişilerin değerlendirmesine katılamaz; bu hâllerde yedek üye görev yapar. Komisyon üyelerinin görev süresi üç yıldır. (3) Komisyonun sekretarya işlemleri, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülür. (4) Komisyon, süreç boyunca yaptığı çalışmaları kayıt altına alır ve denetçi vasıflandırma programı sonunda yapılacak sınavın ardından her bir denetçi adayı için EK-2 de yer alan nihai değerlendirme raporunu düzenleyerek bu raporu kapalı zarfla, denetçi adayının görev yaptığı hizmet birimine sunar. Nihai değerlendirme raporunun bir örneği, gerekçesiyle birlikte en geç on iş günü içinde denetçi adayına tebliğ edilir. Komisyon, gerek görülmesi hâlinde eğitim programının herhangi bir aşamasında hazırladığı değerlendirme raporunu ilgili hizmet birimine ve denetçi adayına sunabilir. (5) Denetçi adayı; yazılı sınav sonucuna, uygulamalı eğitim değerlendirmelerine, nihai değerlendirme raporuna ve adaylığın sonlandırılmasına ilişkin işlemlere, tebliğden itibaren on iş günü içinde Komisyona itiraz edebilir. İtirazlar Komisyonca on iş günü içinde gerekçeli olarak karara bağlanır ve adaya bildirilir. Bu itiraz, genel hükümlere göre yargı yoluna başvurma hakkını ortadan kaldırmaz.
Değerlendirme		

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

NÜKLEER DÜZENLEME KURUMU DENETÇİLERİNİN VASIFLANDIRILMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR TASLAĞI GÖRÜŞ FORMU*

Denetçi adayları Denetim Dairesi Başkanlığı veya Emniyet ve Güvence Dairesi Başkanlığında göreve başlayabildiği hâlde (md. 6/2), Komisyon üyelerinin yalnızca Denetim Dairesi Başkanının teklifiyle belirlenmesi, emniyet ve nükleer güvence alanındaki adayların kendi alanlarında uzman olmayan bir kurulca değerlendirilmesi riskini doğurmaktadır. Komisyon üyeleri için asgari kıdem, alan temsili, görev süresi ve tarafsızlık (çekinme) kuralları öngörülmemiştir. Nihai değerlendirmenin adayın mesleki geleceğini belirlediği dikkate alındığında, bu güvencelerin usul ve esaslarda açıkça yer alması gerekir. Beş yıllık kıdem şartı, geçiş döneminde yeterli sayıda denetçi bulunamaması ihtimaline karşı bir geçici madde ile esnetilebilir.

Taslakta aday hakkındaki değerlendirme raporlarının yalnızca hizmet birimine "kapalı zarfla" sunulması, adayın kendisi hakkında verilen ve adaylığın sona ermesine kadar varabilecek sonuçlara esas raporları öğrenmesini ve bunlara karşı savunma yapmasını engellemektedir. Taslağın hiçbir aşamasında itiraz yolu öngörülmemiştir. Anayasanın 36 ncı maddesindeki hak arama özgürlüğü, 125 inci maddesindeki idari işlemlere karşı yargı yolu ve idari işlemlerin gerekçeli olması ilkesi, olumsuz sonuçlanan değerlendirmelerin adaya gerekçesiyle bildirilmesini ve idari itiraz imkânı tanınmasını gerektirir. Gerekçeli bildirim ve itiraz mekanizması, aynı zamanda değerlendirmelerin kalitesini ve Komisyonun hesap verebilirliğini artırır.

Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
	Denetçi adayının vasıfları ve görevlendirilmesi **Madde 6** 1) Denetçi adayının, Yönetmeliğin 10 (a), (b) ve (d) bentlerinde belirtilen koşulları taşıması ve uncu maddesinin birinci fıkrasının Kurumun denetimle görevlendirilen hizmet birimlerinde görev yapması gerekir. (2) Denetçi adaylığı, adayın Denetim Dairesi Başkanlığı veya Emniyet ve Güvence Dairesi Başkanlığında göreve başladığı tarihte başlamış sayılır. Denetçi adaylığı süresi, Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan koşulu sağlayacak şekilde en az bir yıldır. (3) Denetçi adayı, göreve başlamasını takiben Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan mental ve fiziksel yeterliğe sahip olduğuna ilişkin yazılı beyanını görev yapmakta olduğu hizmet birimine sunar.	**Madde 6 – Denetçi adayının vasıfları ve görevlendirilmesi** (1) Denetçi adayının, Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (a), (b) ve (d) bentlerinde belirtilen koşulları taşıması ve Kurumun denetimle görevlendirilen hizmet birimlerinde görev yapması gerekir. Denetçi adayının hangi denetim alanında vasıflandırılabileceği, lisans eğitimi aldığı alanın ilgili denetim alanının gerektirdiği temel bilgi birikimiyle ilişkisi dikkate alınarak Komisyonca belirlenir. Bu amaçla her bir denetim alanı ve mesleki eğitim modülü için esas alınacak lisans alanları, Komisyonun önerisi üzerine Kurumca belirlenerek duyurulur. Radyoaktif atık yönetimi, çevresel radyasyon izleme, radyoaktif deşarjlar ve çevresel iyileştirme faaliyetlerinin denetiminde görev alacak adaylar için çevre mühendisliği ve ilgili mühendislik ile temel bilim alanları dikkate alınır. (2) Denetçi adaylığı, adayın Denetim Dairesi Başkanlığı veya Emniyet ve Güvence Dairesi Başkanlığında göreve başladığı tarihte başlamış sayılır. Denetçi adayları, Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan koşulu

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

		sağlayan adaylardan seçilir ve denetçi adaylık süresi en az bir yıldır. (3) Denetçi adayı, göreve başlamasını takiben Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan mental ve fiziksel yeterliğe sahip olduğuna ilişkin yazılı beyanını görev yapmakta olduğu hizmet birimine sunar. Uygulamalı eğitim kapsamında radyasyon alanlarına veya kontrollü alanlara girecek denetçi adayları için, bu beyana ek olarak, radyasyon görevlilerine ilişkin mevzuatta öngörülen sağlık gözetimi kapsamında düzenlenen hekim raporu aranır. Kurum denetçilerinin sağlık gözetimi, yetki süresi boyunca aynı mevzuat çerçevesinde periyodik olarak sürdürülür. (4) Denetçi adayı, adaylığın başlangıcında ve Kurum denetçisi, her yetkilendirme döneminin başında; son üç yıl içinde Kurumca yetkilendirilmiş kişiler ile bunların yüklenici, alt yüklenici, tedarikçi ve alt tedarikçileri nezdinde çalışıp çalışmadığına ve bunlarla mevcut mali veya ailevi ilişkilerine dair yazılı beyanda bulunur. Bu beyan kapsamındaki ilişkinin sona ermesinden itibaren iki yıl geçmedikçe denetçi adayı veya Kurum denetçisi, ilgili kişi ve kuruluşların denetimlerinde ve uygulamalı eğitim kapsamındaki denetimlerinde görevlendirilemez.

Değerlendirme

Taslak, vasıflandırmayı tamamen kurum içi eğitim ve sınava dayandırmakta; adayın temel mühendislik veya bilim eğitiminin, yetkilendirileceği denetim alanıyla ilişkisini hiçbir biçimde aramamaktadır. Oysa EK-1'deki mesleki eğitim modülleri, adayın belirli bir temel eğitim altyapısına sahip olduğu varsayımıyla ancak anlamlı hâle gelebilecek ileri düzey içerikler (olasılıklı güvenlik analizi, dağılım ve doz değerlendirmesi, tahribatsız muayene, nükleer madde sayım ve kontrolü vb.) içermektedir. UAEA Safety Reports Series No. 79'da da düzenleyici kurum personelinin yetkinliğinin, temel eğitim altyapısı ile kurum içi eğitimin birlikte değerlendirilmesiyle yönetilmesi öngörülmektedir.

Odamız, bu hükmün belirli bir mesleğe münhasır bir yetki tanıması yönünde değil, denetim alanı ile temel eğitim arasında makul bir eşleşme aranması yönünde düzenlenmesini önermektedir. Çevre mühendisliği lisans programları; radyoaktif ve radyoaktif olmayan atıkların yönetimi, su ve atıksu arıtımı, hava kirliliğinin

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

dağılım modellemesi, çevresel numune alma ve analiz, toprak ve yeraltı suyu kirliliğinin giderilmesi ile ÇED süreçlerini doğrudan kapsamaktadır. Bu nedenle radyoaktif atık tesisi denetimleri, deşarj ve çevresel izleme programlarının denetimi ile kirlenmiş alanların iyileştirilmesi denetimlerinde çevre mühendisliğinin aday havuzunda açıkça yer alması, hem düzenleyici kontrolün kalitesini hem de 7381 sayılı Kanunun çevrenin korunmasına ilişkin amacını güçlendirecektir.
Radyasyon alanlarında ve nükleer tesislerde fiilen görev yapacak personel için yalnızca öz beyanın yeterli görülmesi, iyonlaştırıcı radyasyona maruz kalabilecek çalışanlara ilişkin uluslararası standartlarla (UAEA GSR Part 3 ve Konsey Direktifi 2013/59/Euratom'un A kategorisi çalışanların tıbbi gözetimine ilişkin hükümleri) uyumlu değildir. Sağlık gözetimi, denetçinin kendi güvenliği kadar, doz kayıtlarının ve olası maruziyetlerin izlenebilirliği bakımından da gereklidir. Kişisel sağlık verilerinin gizliliği korunarak, beyanın hekim raporuyla desteklenmesi önerilmektedir. Ayrıca EK-2'nin ekler listesinde "Sağlık Durumu Beyanı" ifadesi kullanılmakta olup bu belgenin adı md. 6/3 ile uyumlu hâle getirilmelidir.

Düzenleyici kurumun bağımsızlığı ve denetimlerin tarafsızlığı, UAEA GSR Part 1 (Rev. 1) gereklerinin temel unsurlarındandır. Ülkemizde nükleer alanda uzman işgücünün sınırlı olması ve yetkilendirilmiş kuruluşlar, teknik destek kuruluşları ve düzenleyici kurum arasında personel geçişlerinin yaşanması, çıkar çatışmasının önlenmesine yönelik açık bir kuralı zorunlu kılmaktadır. EK-3'te "tarafsızlık ve gizlilik ilkesine riayet" bir değerlendirme ölçütü olarak yer almakla birlikte, bu ölçüt yalnızca sonuçta değerlendirilen bir davranışı ölçmekte, çatışmayı önleyici bir mekanizma içermemektedir. Önerilen hüküm, 25/6/2022 tarihli Mesleki ve Etik İlkeler Hakkında Yönetmelik ile birlikte uygulanabilecek somut bir önleme kuralı getirmektedir.

Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
	Denetçi vasıflandırma programı **MADDE 7-** (1) Denetçi vasıflandırma programı; teorik eğitimi, uygulamalı eğitimi ve tazeleme eğitimini kapsar. Eğitimler çevrim içi de verilebilir. (2) Denetçi adayının, denetçi vasıflandırma programında yer alan temel eğitimin, kurumsal eğitimin ve düzenleyici kontrole ilişkin eğitimlerin tamamını; yetkilendirileceği alana ilişkin uygulamalı eğitim ve denetim alanına göre mesleki eğitim modüllerinin en az birini tamamlaması zorunludur. Denetçi adayının tamamlayacağı denetim alanına göre mesleki eğitim modülü görev yaptığı hizmet birimine göre Komisyon tarafından belirlenir. Teorik eğitim ve uygulamalı eğitim aynı anda veya ayrı ayrı yürütülebilir.	**Denetçi vasıflandırma programı** **MADDE 7-** (1) Denetçi vasıflandırma programı; teorik eğitimi, uygulamalı eğitimi ve tazeleme eğitimini kapsar. Eğitimler çevrim içi de verilebilir. (2) Denetçi adayının, denetçi vasıflandırma programında yer alan temel eğitimin, kurumsal eğitimin ve düzenleyici kontrole ilişkin eğitimlerin tamamını; yetkilendirileceği alana ilişkin uygulamalı eğitim ve denetim alanına göre mesleki eğitim modüllerinin en az birini tamamlaması zorunludur. Denetçi adayının tamamlayacağı denetim alanına göre mesleki eğitim modülü görev yaptığı hizmet birimine göre Komisyon tarafından belirlenir. Teorik eğitim ve uygulamalı eğitim aynı anda veya ayrı ayrı yürütülebilir.

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

	(3) Denetçi vasıflandırma programında yer alan düzenleyici kontrole ilişkin eğitimler ilgili hizmet birimleri tarafından verilir. Bu eğitimlere ilişkin planlama, Komisyonla koordineli olacak şekilde Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülür. (4) Denetçi vasıflandırma programında yer alan uygulamalı eğitimden önce, iş sağlığı ve güvenliği eğitimini tamamlamayan denetçi adayları Komisyon tarafından Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığına bildirilir. Bu adayların iş sağlığı ve güvenliği eğitimine katılımının sağlanmasına ilişkin işlemler, ilgili mevzuat ve Kurumun genel eğitim süreçleri çerçevesinde Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülür. İş sağlığı ve güvenliği eğitimini tamamlayan denetçi adayları. Kurum denetçileriyle birlikte katıldıkları denetimleri içeren uygulamalı eğitimi tamamlar. (5) Denetçi vasıflandırma programında yer alan uygulamalı eğitimleri tamamlayan denetçi adayının, uygulamalı eğitim kapsamında gerçekleştirilen her bir denetime ilişkin değerlendirmesi, EK-3'te yer alan form kullanılarak denetim ekibi sorumlusu tarafından ayrı ayrı yapılır. Her bir değerlendirme formu, değerlendirmeyi yapan denetim ekibi sorumlusu tarafından, uygulamalı eğitim kapsamında gerçekleştirilen denetime ilişkin denetim raporunun onaylanmasını takiben en geç otuz iş günü içerisinde Komisyona sunulur. (6) Denetçi adayının uygulamalı eğitimlere ilişkin nihai değerlendirme puanı, gerçekleştirilen tüm denetimlere ilişkin değerlendirme formlarında yer alan puanların aritmetik ortalaması alınarak hesaplanır. Ancak adayın başarılı sayılabilmesi için her bir denetime ilişkin değerlendirmeden en az altmış puan alması gerekir.	(3) Denetçi vasıflandırma programında yer alan düzenleyici kontrole ilişkin eğitimler ilgili hizmet birimleri tarafından verilir. Bu eğitimlere ilişkin planlama, Komisyonla koordineli olacak şekilde Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülür. 4) Denetçi vasıflandırma programında yer alan uygulamalı eğitimden önce, iş sağlığı ve güvenliği eğitimini ve radyasyondan korunma temel eğitimini tamamlamayan denetçi adayları Komisyon tarafından Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığına bildirilir. Bu adayların iş sağlığı ve güvenliği eğitimine katılımının sağlanmasına ilişkin işlemler, ilgili mevzuat ve Kurumun genel eğitim süreçleri çerçevesinde Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülür. İş sağlığı ve güvenliği eğitimini, görev yapacakları denetim alanına ilişkin çevresel riskler ve çevresel acil durumlara yönelik eğitimleri ve radyasyondan korunma temel eğitimini tamamlayan, kişisel dozimetre tahsisi ve doz kaydı işlemleri yapılmış olan denetçi adayları, Kurum denetçileriyle birlikte katıldıkları denetimleri içeren uygulamalı eğitimi tamamlar. (5) Denetçi vasıflandırma programında yer alan uygulamalı eğitimleri tamamlayan denetçi adayının, uygulamalı eğitim kapsamında gerçekleştirilen her bir denetime ilişkin değerlendirmesi, EK-3'te yer alan form kullanılarak denetim ekibi sorumlusu tarafından ayrı ayrı yapılır. Her bir değerlendirme formu, değerlendirmeyi yapan denetim ekibi sorumlusu tarafından, uygulamalı eğitim kapsamında gerçekleştirilen denetime ilişkin denetim raporunun onaylanmasını takiben en geç otuz iş günü içerisinde Komisyona sunulur. (6) Denetçi adayının uygulamalı eğitimlere ilişkin nihai değerlendirme puanı, gerçekleştirilen tüm denetimlere

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

	(7) Denetçi vasıflandırma programında yer alan eğitimler kapsamında ulusal veya uluslararası kuruluşlardan sertifikalı eğitim almış veya Kurum tarafından verilen hizmet içi eğitime katılmış denetçi adayları, bu durumu Komisyona bildirir. Bu adaylar, Komisyon tarafından yapılacak değerlendirme neticesinde aldıkları eğitim kapsamındaki konulardan muaf tutulabilir. (8) Denetçi adayının hastalık izni ve refakat izni gibi nedenlerle denetçi vasıflandırma programını tamamlamasında oluşabilecek gecikmeler Komisyon tarafından değerlendirilerek denetçi adayına denetçi vasıflandırma programını tamamlayabilmesi için altı aydan fazla olmamak üzere ek süre verilebilir. **Yazılı sınav ve başarı ölçütleri** **MADDE 8-**(1) Denetçi adayının teorik ve uygulamalı eğitimleri tamamlaması, uygulamalı eğitim kapsamında gerçekleştirilen denetime yönelik denetim ekibi sorumlusu tarafından yapılan değerlendirmelerin aritmetik ortalamasının en az yetmiş puan olması ve Komisyon tarafından değerlendirilerek sınava girmesinin uygun bulunması durumunda denetçi adayı yazılı sınava tabi tutulur. Yazılı sınavın yeri ve tarihi, sınavın gerçekleştirilmesinden en az otuz gün önce denetçi adaylarına bildirilir. (2) Yazılı sınav, denetçi vasıflandırma programında yer alan konuları içeren çoktan seçmeli sorulardan oluşur. Yazılı sınav sorularının her biri eşit ağırlıkta puanlandırılır. Başarı puanı, verilen doğru cevaplar üzerinden hesaplanır; yanlış cevaplar başarı puanı hesaplamasına dâhil edilmez. Yazılı sınavda yüz tam	ilişkin değerlendirme formlarında yer alan puanların aritmetik ortalaması alınarak hesaplanır. Adayın uygulamalı eğitimde başarılı sayılabilmesi için nihai değerlendirme puanının en az yetmiş olması ve her bir denetime ilişkin değerlendirmeden en az altmış puan alması gerekir. Herhangi bir denetimden altmış puanın altında puan alan aday, aynı nitelikte bir ek denetime katılır. (7) Denetçi vasıflandırma programında yer alan eğitimler kapsamında ulusal veya uluslararası kuruluşlardan sertifikalı eğitim almış veya Kurum tarafından verilen hizmet içi eğitime katılmış denetçi adayları, bu durumu Komisyona bildirir. Bu adaylar, Komisyon tarafından yapılacak değerlendirme neticesinde aldıkları eğitim kapsamındaki konulardan muaf tutulabilir. (8) Denetçi adayının hastalık izni ve refakat izni gibi nedenlerle denetçi vasıflandırma programını tamamlamasında oluşabilecek gecikmeler Komisyon tarafından değerlendirilerek denetçi adayına denetçi vasıflandırma programını tamamlayabilmesi için altı aydan fazla olmamak üzere ek süre verilebilir. **Yazılı sınav ve başarı ölçütleri** **MADDE 8-**(1) Denetçi adayının teorik eğitimleri tamamlaması ve yedinci maddenin altıncı fıkrası uyarınca uygulamalı eğitimde başarılı olması durumunda denetçi adayı yazılı sınava tabi tutulur. Yazılı sınavın yeri ve tarihi, sınavın gerçekleştirilmesinden en az otuz gün önce denetçi adaylarına bildirilir.

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

	puan üzerinden en az yetmiş puan alan denetçi adayları başarılı sayılır.	

Değerlendirme

Genel iş sağlığı ve güvenliği eğitimi, iyonlaştırıcı radyasyona özgü riskleri (kontrollü ve gözetimli alan kuralları, kontaminasyon kontrolü, kişisel dozimetri, doz sınırları) kapsamamaktadır. Uygulamalı eğitimde adaylar radyasyon tesislerine ve nükleer tesis sahalarına gireceğinden, bu alanlara özgü temel korunma eğitiminin ve kişisel dozimetri tahsisinin saha katılımından önce tamamlanması gerekir. EK-1'de radyasyondan korunma içeriği bulunmakla birlikte, md. 7/2 teorik ve uygulamalı eğitimin eş zamanlı yürütülebileceğini öngördüğünden, adayın bu içeriği tamamlamadan sahaya çıkması mümkün hâle gelmektedir.

Denetim yapılacak nükleer ve radyolojik tesislerin her birinin kendisinden kaynaklanan özel çevresel riskleri (kontaminasyon, radyoaktif atık vb.) ve acil durum prosedürleri bulunmaktadır. Denetçi adaylarının sahaya çıkmadan önce bu özel çevresel riskler ve çevresel acil durumlara yönelik eğitim almaları; olası olay/kaza anında kendi can güvenliklerini korumaları, çevresel etkileri doğru değerlendirmeleri ve 7381 sayılı Kanun'un çevreyi koruma amacını sahada etkin şekilde yerine getirmeleri açısından elzemdir.

Uygulamalı eğitimde başarı ölçütü iki ayrı maddeye bölünmüş ve farklı eşikler (md. 7/6'da her denetim için 60, md. 8/1'de ortalama için 70) içermektedir. Buna ek olarak EK-3'ün 2 numaralı dipnotunda gerekçe yazma zorunluluğu 70 puanın altına bağlanmıştır. Aynı ölçütün üç farklı yerde üç farklı eşikle düzenlenmesi, uygulamada "60 ile 70 arasında puan alan ama ortalaması 70'i geçen aday başarılı mıdır, 60'ın altında tek bir puanı olan aday programı yeniden mi alacaktır" gibi sorulara cevapsız bırakmaktadır. Başarı ölçütünün tek bir maddede, çift koşul (ortalama ≥70 ve her denetim ≥60) olarak toplanması ve 60'ın altı bir değerlendirmenin sonucunun (ek denetim) açıkça düzenlenmesi önerilmektedir.

Ayrıca md. 8/1'deki "Komisyon tarafından değerlendirilerek sınava girmesinin uygun bulunması" şartı, nesnel ölçütleri sağlamış bir adayın sınava alınmamasına imkân veren ve hiçbir ölçüte bağlanmamış bir takdir yetkisidir. Nesnel başarı koşullarını sağlayan adayın sınava alınması bağlı yetki olarak düzenlenmelidir; bu nedenle ilgili ibarenin çıkarılması önerilmektedir.

Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

NÜKLEER DÜZENLEME KURUMU DENETÇİLERİNİN VASIFLANDIRILMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR TASLAĞI GÖRÜŞ FORMU*

	Denetçi vasıflandırma programı **MADDE 7- (**7) Denetçi vasıflandırma programında yer alan eğitimler kapsamında ulusal veya uluslararası kuruluşlardan sertifikalı eğitim almış veya Kurum tarafından verilen hizmet içi eğitime katılmış denetçi adayları, bu durumu Komisyona bildirir. Bu adaylar, Komisyon tarafından yapılacak değerlendirme neticesinde aldıkları eğitim kapsamındaki konulardan muaf tutulabilir. (8) Denetçi adayının hastalık izni ve refakat izni gibi nedenlerle denetçi vasıflandırma programını tamamlamasında oluşabilecek gecikmeler Komisyon tarafından değerlendirilerek denetçi adayına denetçi vasıflandırma programını tamamlayabilmesi için altı aydan fazla olmamak üzere ek süre verilebilir.	**Denetçi vasıflandırma programı** **MADDE 7** (7) Denetçi vasıflandırma programında yer alan eğitimler kapsamında son beş yıl içinde ulusal veya uluslararası kuruluşlardan sertifikalı eğitim almış veya Kurum tarafından verilen hizmet içi eğitime katılmış denetçi adayları, bu durumu Komisyona bildirir. Bu adaylar, Komisyon tarafından yapılacak değerlendirme neticesinde aldıkları eğitim kapsamındaki konulardan muaf tutulabilir. Muafiyet değerlendirmesinde; eğitimin içerik ve süre bakımından EK-1'deki ilgili konuyla eşdeğerliği, eğitimi veren kuruluşun niteliği ve eğitimin bir ölçme-değerlendirme ile tamamlanıp tamamlanmadığı dikkate alınır. Muafiyet uygulamalı eğitim ve yazılı sınavı kapsamaz. Muafiyet kararı gerekçeli olarak adaya bildirilir. (8) Denetçi adayının geçerli mazeret nedeniyle denetçi vasıflandırma programını tamamlamasında oluşabilecek gecikmelerde, mazeret süresi kadar ek süre verilir. Analık izni, doğum sonrası ücretsiz izin ve askerlik hâllerinde ek süre, bu izin ve görevlerin süresi kadardır. Diğer geçerli mazeretlerde verilecek ek süre on iki ayı geçemez.
Değerlendirme Muafiyet hükmü, hangi eğitimin hangi koşullarla eşdeğer sayılacağına ilişkin hiçbir ölçüt içermemektedir. Bu durum hem adaylar arasında eşit olmayan uygulamalara hem de temel yetkinliklerin fiilen kazanılmadan muafiyetle geçilmesine yol açabilir. Güncellik (süre sınırı), içerik eşdeğerliği ve ölçme-değerlendirme şartının aranması ile muafiyetin uygulamalı eğitim ve sınavı kapsamadığının açıkça belirtilmesi, vasıflandırma sisteminin güvenilirliği bakımından gereklidir. Taslakta ek süre Komisyonun takdirine bırakılmış ve altı ayla sınırlandırılmıştır. Hastalık ve refakat izinleri "gibi" ifadesiyle örneklenmiş, ancak analık (doğum) izni ve doğum sonrası ücretsiz izin, askerlik gibi süresi mevzuatla belirlenmiş ve altı ayı aşabilen hâller açıkça düzenlenmemiştir. Bu hâllerde ek sürenin altı ayla		

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

sınırlanması, adaylığın sona ermesi sonucunu doğurabilecek ve özellikle kadın adaylar aleyhine dolaylı ayrımcılık niteliği taşıyabilecektir (Anayasa md. 10 ve md. 41). Ek sürenin mazeret süresine bağlanması ve verilmesinin takdire değil hakka dayandırılması önerilmektedir.

Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
	Yazılı sınav ve başarı ölçütleri **MADDE 8-**(2) Yazılı sınav, denetçi vasıflandırma programında yer alan konuları içeren çoktan seçmeli sorulardan oluşur. Yazılı sınav sorularının her biri eşit ağırlıkta puanlandırılır. Başarı puanı, verilen doğru cevaplar üzerinden hesaplanır; yanlış cevaplar başarı puanı hesaplamasına dâhil edilmez. Yazılı sınavda yüz tam puan üzerinden en az yetmiş puan alan denetçi adayları başarılı sayılır. 3) Yazılı sınavda başarılı olamayan veya yazılı sınava girmeye hak kazandığı hâlde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayan denetçi adaylarına, birinci sınav tarihinden itibaren altı aydan az olmamak üzere ikinci kez sınav hakkı verilir. İkinci sınavda da başarılı olamayan veya geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanlar hakkında 9 uncu madde hükmü uygulanır.	**Yazılı sınav ve başarı ölçütleri** **MADDE 8-(**2) Yazılı sınav, denetçi vasıflandırma programında yer alan konuları içeren çoktan seçmeli sorular ile adayın vasıflandırılacağı denetim alanına ilişkin en az bir vaka analizi sorusundan oluşur. Sınav sorularının en az yüzde kırkı, adayın tamamladığı mesleki eğitim modülünden hazırlanır. Yazılı sınavda yüz tam puan üzerinden en az yetmiş puan alan ve mesleki eğitim modülüne ilişkin sorulardan ayrıca en az altmış puan alan denetçi adayları başarılı sayılır. Vaka analizi sorusunun değerlendirmesi, önceden belirlenmiş ve adaylara duyurulmuş bir puanlama anahtarına göre en az iki Komisyon üyesi tarafından ayrı ayrı yapılır. (3) Yazılı sınavda başarılı olamayan veya yazılı sınava girmeye hak kazandığı hâlde geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayan denetçi adaylarına, birinci sınav tarihinden itibaren en erken üç ay, en geç altı ay içinde ikinci kez sınav hakkı verilir. Geçerli mazereti nedeniyle sınava katılamayan adaya, mazeretin sona ermesinden itibaren altı ay içinde yeni bir sınav hakkı tanınır ve bu sınav, ikinci sınav hakkı yerine sayılmaz.

Değerlendirme

Yalnızca çoktan seçmeli sorulardan oluşan tek bir genel sınav, adayın denetim alanına özgü muhakeme yetkinliğini (bulguyu tespit etme, mevzuatla ilişkilendirme, önem derecesini belirleme) ölçmekte yetersizdir. Mevcut kurguda, temel ve kurumsal eğitim sorularından yüksek puan alan bir aday, vasıflandırılacağı denetim

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

alanına ilişkin sorularda başarısız olsa dahi yetkilendirilebilecektir. Alan modülüne ilişkin ayrı bir alt eşik ile vaka analizi temelli bir soru eklenmesi, sınavı yetkinlik temelli bir ölçme aracına dönüştürecektir.

"Altı aydan az olmamak üzere" ifadesi yalnızca alt sınır belirlemekte, üst sınır öngörmemektedir. Bu durum ikinci sınavın süresiz ertelenmesine ve adayın belirsiz bir süre adaylık statüsünde kalmasına imkân vermektedir. Ayrıca geçerli mazereti nedeniyle sınava giremeyen adayın durumu düzenlenmemiştir; bu adayın sınav hakkının yanıp yanmayacağı belirsizdir. Önerilen düzenleme, hem adayın hazırlanması için makul bir süre tanımakta hem de süreci öngörülebilir kılmaktadır.

Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
	Denetçi adaylığının sonlandırılması **MADDE 9-** (1) Denetçi adaylarından; a) Denetçi vasıflandırma programını herhangi bir nedenle geçerli mazereti olmaksızın tamamlayamayanların, b) İkinci yazılı sınavda da başarılı olamayan veya ikinci kez geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanların. c) 25/6/2022 tarihli ve 31877 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Nükleer Düzenleme Kurulu Üyeleri ve Nükleer Düzenleme Kurumu Personelinin Uyacakları Mesleki ve Etik İlkeler Hakkında Yönetmelikte belirlenen mesleki etik davranış ilkeleri çerçevesinde görevin yerine getirilmesinde sakınca doğuracak bir disiplin cezası alanların, adaylığı sonlandırılır. Adaylığın sonlandırıldığı, denetçi adayına ve Komisyon tarafından adaylığın sonlandırılmasına ilişkin değerlendirme raporuyla birlikte denetçi adayının görev yaptığı hizmet birimine bildirilir. (2) Denetim Dairesi Başkanlığı veya Emniyet ve Güvence Dairesi Başkanlığında görev yapan ve denetçi adaylığı sonlandırılan personel, Kurumun bu hizmet birimlerinin denetim dışındaki faaliyetlerinde veya diğer hizmet birimlerinde görevlendirilir. (3) Denetçi adaylığı sonlandırılan personelin adaylık süreci, Komisyon tarafından adaylığın sonlandırıldığına	**Denetçi adaylığının sonlandırılması** **MADDE 9-** (1) Denetçi adaylarından; a) Denetçi vasıflandırma programını herhangi bir nedenle geçerli mazereti olmaksızın tamamlayamayanların, b) İkinci yazılı sınavda da başarılı olamayan veya ikinci kez geçerli mazereti olmaksızın sınav hakkını kullanmayanların. c) 25/6/2022 tarihli ve 31877 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Nükleer Düzenleme Kurulu Üyeleri ve Nükleer Düzenleme Kurumu Personelinin Uyacakları Mesleki ve Etik İlkeler Hakkında Yönetmelikte belirlenen mesleki etik davranış ilkelerinin ihlali nedeniyle kesinleşmiş aylıktan kesme veya daha ağır bir disiplin cezası alanların, adaylığı sonlandırılır. Adaylığın sonlandırıldığı, denetçi adayına ve Komisyon tarafından adaylığın sonlandırılmasına ilişkin değerlendirme raporuyla birlikte denetçi adayının görev yaptığı hizmet birimine bildirilir. (2) Denetim Dairesi Başkanlığı veya Emniyet ve Güvence Dairesi Başkanlığında görev yapan ve denetçi adaylığı sonlandırılan personel, Kurumun bu hizmet birimlerinin denetim dışındaki faaliyetlerinde veya diğer hizmet birimlerinde görevlendirilir. (3) Denetçi adaylığı sonlandırılan personelin adaylık süreci, Komisyon tarafından adaylığın sonlandırıldığına

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

	ilişkin raporun ilgili hizmet birimine bildirildiği tarihten itibaren bir yıl süreyle yeniden başlatılamaz. Bir yıllık sürenin sonunda, denetçi adaylığı sonlandırılan personelin talebi ve ilgili hizmet birimi amirinin uygun görmesi hâlinde söz konusu personelin denetçi adaylığı süreci tekrar başlatılabilir. (4) Birinci fıkranın (c) bendi uyarınca denetçi adaylığı sonlandırılan personel yeniden denetçi adayı olamaz.	ilişkin raporun ilgili hizmet birimine bildirildiği tarihten itibaren bir yıl süreyle yeniden başlatılamaz. Bir yıllık sürenin sonunda, denetçi adaylığı sonlandırılan personelin talebi ve ilgili hizmet birimi amirinin uygun görmesi hâlinde söz konusu personelin denetçi adaylığı süreci tekrar başlatılabilir. (4) Birinci fıkranın (c) bendi uyarınca denetçi adaylığı sonlandırılan personel, söz konusu disiplin cezası ilgili personel mevzuatı uyarınca özlük dosyasından silininceye kadar yeniden denetçi adayı olamaz.
Değerlendirme "Görevin yerine getirilmesinde sakınca doğuracak bir disiplin cezası" ifadesi, hangi disiplin cezasının bu sonucu doğuracağını belirlememekte ve takdirin sınırlarını çizmemektedir. Uyarma ve kınama gibi hafif cezaların dahi adaylığın sona ermesine ve md. 9/4 uyarınca ömür boyu adaylık yasağına yol açabilmesi, ölçülülük ilkesine aykırıdır. Ayrıca disiplin cezalarının belirli süreler sonunda özlük dosyasından silinmesine imkân tanıyan personel mevzuatı (657 sayılı Kanunun 133 üncü maddesi örneğinde olduğu gibi) karşısında, alt düzenleyici bir işlemle süresiz bir yasak öngörülmesi normlar hiyerarşisi bakımından da sorunludur. Cezanın ağırlığının belirlenmesi, kesinleşme şartının aranması ve yasağın cezanın silinmesine kadar sürmesi önerilmektedir.		
Mevcut Metin	**Taslak Metin**	**Öneri/Teklif Metni**
	Kurum denetçisinin yetkilendirilmesi **MADDE 10-**(1) Komisyon tarafından yapılan değerlendirme sonucunda gerekli yeterlikleri sağladığı belirlenen denetçi adaylarının Kurum denetçisi olarak yetkilendirilmesi hususunda Kurul yetkilidir. (2) Denetçi adayları, Kurul tarafından beş yıl süreyle Kurum denetçisi olarak yetkilendirilir. (3) Kurum denetçileri, tamamlamış oldukları denetçi vasıflandırma programının içeriğine göre radyasyon güvenliği, nükleer güvenlik, emniyet veya nükleer güvence denetim alanlarında yetkilendirilir. (4) Kurum denetçilerine, EK-4'te yer alan kimlik kartı verilir.	**Kurum denetçisinin yetkilendirilmesi** **MADDE 10-**(1) Komisyon tarafından yapılan değerlendirme sonucunda gerekli yeterlikleri sağladığı belirlenen denetçi adaylarının Kurum denetçisi olarak yetkilendirilmesi hususunda Kurul yetkilidir. (2) Denetçi adayları, Kurul tarafından beş yıl süreyle Kurum denetçisi olarak yetkilendirilir. (3) Kurum denetçileri, tamamlamış oldukları mesleki eğitim modülüne göre Modül-1 için nükleer güvenlik, Modül-2 için radyasyon güvenliği, Modül-3 için nükleer emniyet ve/veya nükleer güvence denetim alanlarında yetkilendirilir. Modül-3'ü tamamlayan Kurum denetçisinin nükleer emniyet ve nükleer güvence alanlarından hangisinde veya her ikisinde

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

		yetkilendirileceği, tamamladığı uygulamalı eğitim dikkate alınarak Kurulca belirlenir.
Değerlendirme Taslak metin dört ayrı denetim alanı saymakta, ancak EK-1 yalnızca üç mesleki eğitim modülü içermekte ve emniyet ile nükleer güvenceyi tek bir modülde (Modül-3) birleştirmektedir. Buna karşın EK-1'in İş Başı Eğitim tablosunda nükleer emniyet ve nükleer güvence denetimleri için ayrı ayrı üçer denetim öngörülmektedir. Bu yapı, Modül-3'ü tamamlayan bir adayın hangi alanda yetkilendirileceği ve iki alanın iş başı eğitimini de tamamlaması gerekip gerekmediği sorularını yanıtsız bırakmaktadır. Ayrıca md. 11/3'te "farklı bir mesleki eğitim modülünde yetkilendirilme" ifadesi kullanılmakta olup, yetkilendirme modüle değil denetim alanına yapıldığından bu ifadenin "farklı bir denetim alanında" olarak düzeltilmesi gerekir.		
Mevcut Metin	**Taslak Metin**	**Öneri/Teklif Metni**
	Kurum denetçisinin tekrar yetkilendirilmesi **MADDE 11-** (1) Kurum denetçileri, yetki sürelerinin sona ermesinden önce tazeleme eğitimini tamamlamaları ve Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen koşulları taşımaları hâlinde Kurul tarafından beş yıl süreyle tekrar yetkilendirilebilir. (2) Yetki sürelerinin sona ermesinden önce tazeleme eğitimine katılım sağlamayan Denetim Dairesi Başkanlığı veya Emniyet ve Güvence Dairesi Başkanlığında görevli Kurum denetçileri. Kurumun bu hizmet birimlerinin denetim dışındaki faaliyetlerinde veya diğer hizmet birimlerinde görevlendirilir. (3) Kurum denetçisinin farklı bir mesleki eğitim modülünde yetkilendirilmesi hâlinde Kurum denetçisi ilgili mesleki eğitim, uygulamalı eğitim ve yazılı sınava ayrıca tabi tutulur.	**Kurum denetçisinin tekrar yetkilendirilmesi** **MADDE 11-** (1) Kurum denetçileri, yetki sürelerinin sona ermesinden önce tazeleme eğitimini tamamlamaları, yetki süreleri içinde yetkilendirildikleri denetim alanında her yıl en az iki denetim veya yerinde incelemede fiilen görev almış olmaları ve Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen koşulları taşımaları hâlinde Kurul tarafından beş yıl süreyle tekrar yetkilendirilir. (2) Yetki sürelerinin sona ermesinden önce geçerli mazereti olmaksızın tazeleme eğitimine katılım sağlamayan Denetim Dairesi Başkanlığı veya Emniyet ve Güvence Dairesi Başkanlığında görevli Kurum denetçileri, Kurumun bu hizmet birimlerinin denetim dışındaki faaliyetlerinde veya diğer hizmet birimlerinde görevlendirilir. Geçerli mazereti nedeniyle tazeleme eğitimine katılamayan Kurum denetçisine, mazeretin sona ermesinden itibaren altı ay içinde tazeleme eğitimi verilir ve bu süre içinde yetkisi devam eder. (3) Kurum denetçisinin farklı bir mesleki eğitim modülünde yetkilendirilmesi hâlinde Kurum denetçisi ilgili mesleki eğitim, uygulamalı eğitim ve yazılı sınava ayrıca tabi tutulur.

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

NÜKLEER DÜZENLEME KURUMU DENETÇİLERİNİN VASIFLANDIRILMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR TASLAĞI GÖRÜŞ FORMU*

Değerlendirme Koşulları sağlayan denetçinin tekrar yetkilendirilmesinin "yetkilendirilebilir" ifadesiyle takdire bırakılması, hangi gerekçeyle ret kararı verilebileceği belirsiz olduğundan hukuki belirlilik ilkesine aykırıdır; koşulları sağlayan denetçinin yetkilendirilmesi bağlı yetki olarak düzenlenmelidir. Öte yandan yetkinliğin korunması yalnızca beş yılda bir verilen tazeleme eğitimine bağlanmış, yetki süresi boyunca fiilî denetim deneyimi aranmamıştır. Beş yıl boyunca hiç sahaya çıkmamış bir denetçinin yalnızca tazeleme eğitimiyle yeniden yetkilendirilmesi, yetkinliğin sürekliliği ilkesiyle bağdaşmaz. Ayrıca taslak, programın tamamlanmasında mazereti dikkate alırken (md. 7/8), tazeleme eğitiminde mazeret hâlini hiç düzenlememektedir; bu da iki hüküm arasında haklı bir gerekçeye dayanmayan bir farklılık yaratmaktadır.		
Mevcut Metin	**Taslak Metin**	**Öneri/Teklif Metni**
	Kurum denetçisinin yetkisinin sonlandırılması **MADDE 12-**(1) Kurum denetçisinin, Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirlenen vasıflardan en az birini kaybettiğinin Komisyon tarafından tespit edilmesi durumunda Kurum denetçisinin yetkileri kendiliğinden sona erer. Durum, Kurum denetçisine ve Kurum denetçisinin görev yaptığı hizmet birimine Komisyon tarafından bildirilir ve Kurum denetçisi yetkisi sonlanan personel tarafından Kurum denetçisi kimlik kartı Komisyona iade edilir. (2) Denetçi yetkisi birinci fıkra kapsamında kendiliğinden sona eren personelin. Yönetmelikte belirlenen vasıflara sahip olduğunun yeniden tespit edilmesi durumunda denetçi olarak tekrar yetkilendirilebilmesi için 7 nci, 8 inci, 9 uncu ve 10 uncu maddeler uygulanır.	**Madde 12 – Kurum denetçisinin yetkisinin sonlandırılması** (1) Kurum denetçisinin, Yönetmeliğin 10 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirlenen vasıflardan en az birini kaybettiğinin Komisyon tarafından tespit edilmesi durumunda, Komisyonun gerekçeli raporu üzerine Kurul tarafından Kurum denetçisinin yetkisi sonlandırılır. Kurul kararından önce Kurum denetçisinin yazılı savunması alınır. Karar, Kurum denetçisine ve Kurum denetçisinin görev yaptığı hizmet birimine gerekçesiyle bildirilir. (3) Kurum denetçisinin denetim faaliyetlerinde ağır veya tekrarlanan performans eksikliği, tarafsızlık veya gizlilik ilkelerinin ihlali yahut altıncı maddenin dördüncü fıkrasındaki beyan yükümlülüğüne aykırılık hâllerinde de birinci fıkradaki usul uygulanır. Bu hâllerde Kurul, yetkinin sonlandırılması yerine ilgili konularda ek eğitim

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

		ve uygulamalı değerlendirme şartına bağlı olarak yetkinin askıya alınmasına da karar verebilir.
Değerlendirme Yetkiyi veren organ Kurul iken (md. 4(ı) ve md. 10/1), yetkinin Komisyonun tespitiyle "kendiliğinden" sona ermesi idare hukukunun yetki ve usulde paralellik ilkesine aykırıdır. Bir işlemi tesis etmeye yetkili makam, aynı işlemi geri almaya da yetkilidir; alt düzeyde oluşturulan bir Komisyonun, üst karar organının verdiği yetkiyi fiilen ortadan kaldıran bir tespitte bulunması, hem yetki unsuru bakımından sakatlık doğurur hem de denetçinin savunma hakkını ortadan kaldırır. Bunun yanında taslağın amacı (md. 1) "yetkisinin sonlandırılması" usullerini düzenlemek olarak belirlenmiş olmasına karşın, sonlandırma yalnızca Yönetmelikteki vasıfların kaybına bağlanmış; yetkilendirilmiş bir denetçinin performans yetersizliği veya tarafsızlık ihlali gibi hâllerde ne olacağı düzenlenmemiştir. Kademeli bir yaptırım olarak askıya alma seçeneğinin de öngörülmesi, ölçülülük ilkesine uygun olacaktır.		
Mevcut Metin	**Taslak Metin**	**Öneri/Teklif Metni**
	Geçiş hükümleri **GEÇİCİ MADDE 1-** (1) Bu Usul ve Esasların yürürlüğe girdiği tarihte Kurum denetçisi olarak görev yapan personelin mevcut yetkileri geçerli oldukları süre ve kapsam içerisinde devam eder. Yetki süresi sona eren Kurum denetçilerinin yeniden Kurum denetçisi olarak yetkilendirilmeleri bu Usul ve Esaslar hükümlerine göre gerçekleştirilir.	**Geçiş hükümleri** **GEÇİCİ MADDE 1-** (1) Bu Usul ve Esasların yürürlüğe girdiği tarihte Kurum denetçisi olarak görev yapan personelin mevcut yetkileri geçerli oldukları süre ve kapsam içerisinde devam eder. Bu personel, yürürlük tarihinden itibaren on iki ay içinde, EK-1'de yer alan ve daha önce almadıkları eğitim içeriklerini tamamlar. Yetki süresi sona eren Kurum denetçilerinin yeniden Kurum denetçisi olarak yetkilendirilmeleri bu Usul ve Esaslar hükümlerine göre gerçekleştirilir.
Değerlendirme Mevcut denetçilerin yetkilerinin korunması kazanılmış hakların korunması bakımından yerindedir. Ancak mevcut yetkilerin beş yıla varan bir süre boyunca, yeni programda yer alan ve daha önce verilmemiş olabilecek içerikler (örneğin çevresel iyileştirme, sahte-hileli-şüpheli ürünler, siber güvenlik, UAEA ek protokol bildirimleri) tamamlanmaksızın devam etmesi, aynı birimde iki farklı yetkinlik standardının uzun süre birlikte uygulanmasına yol açacaktır. Eksik içeriklerin makul bir geçiş süresi içinde tamamlanması önerilmektedir.		
Mevcut Metin	**Taslak Metin**	**Öneri/Teklif Metni**

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

	EK-1 – Nükleer güvenlik denetimleri (Modül-1) – standartlar ve saha araştırmaları … Saha araştırmaları; … Uluslararası Standartlar (ISO, IEEE); Türk standartları (TS); Avrupa kod ve standartları (EN, RCCM, DIN); Kurum tarafından uygun görülen diğer ülkelerin standartları	**EK-1 – Nükleer güvenlik denetimleri (Modül-1) – standartlar ve saha araştırmaları** … Saha araştırmaları (meteorolojik, hidrolojik, hidrojeolojik, oşinografik ve jeolojik/sismik saha karakterizasyonu; dış kaynaklı olaylar); … UAEA güvenlik standartları (Safety Fundamentals, General ve Specific Safety Requirements, Safety Guides); Uluslararası Standartlar (ISO, IEEE); Türk standartları (TS); Avrupa kod ve standartları (EN, RCC-M, DIN); Tesis tasarımının dayandığı menşe ülke norm ve standartları ile Kurum tarafından uygun görülen diğer ülkelerin standartları

Değerlendirme

"RCCM" ifadesi, Fransız AFCEN kuruluşunun basınçlı su reaktörü mekanik bileşenlerine ilişkin tasarım ve imalat kodunun kısaltması olup doğru yazımı "RCC-M"dir; ayrıca RCC-M ve DIN birer Avrupa Normu (EN) değil, ulusal kaynaklı kodlardır. Bu nedenle başlığın "Avrupa ülkelerinin kod ve standartları" olarak ifade edilmesi daha doğru olacaktır. Ülkemizde inşa hâlindeki ilk nükleer güç santralinin tasarımının menşe ülke normlarına dayandığı dikkate alınarak, bu normların denetçi eğitiminde açıkça yer alması uygulamaya dönük bir gerekliliktir. Modül-1'de UAEA güvenlik standartlarına doğrudan atıf bulunmaması da (bu dokümanlar yalnızca Kurumsal Yapı başlığında genel olarak anılmaktadır) giderilmelidir.

"Saha araştırmaları" içeriğinin kapsamı belirsizdir. Saha karakterizasyonu; sismik ve jeolojik değerlendirmelerin yanı sıra radyonüklitlerin çevreye taşınımını belirleyen meteorolojik, hidrolojik, hidrojeolojik ve oşinografik parametreleri de içerir. Bu parametrelerin denetçi eğitimi kapsamında açıkça sayılması önerilmektedir. Odamız, sismik tehlike ve jeoteknik değerlendirme konularındaki ayrıntılı içeriğin belirlenmesini ilgili meslek disiplinlerinin görüşüne bırakmaktadır.

Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
	EK-2 – Nihai Değerlendirme Raporu ve EK-3 – Denetçi Adayı Değerlendirme Formu EK-2: "Teorik eğitimleri tamamlayan denetçi adayı, uygulamalı eğitim kapsamında Kurum tarafından gerçekleştirilen denetimlere eşlik etmiş ve bu denetimlerdeki yetkinliği, Kurum denetçileri tarafından	**EK-2 – Nihai Değerlendirme Raporu ve EK-3 – Denetçi Adayı Değerlendirme Formu** EK-2: "Teorik ve uygulamalı eğitimleri tamamlayan denetçi adayı, uygulamalı eğitim kapsamında Kurum tarafından gerçekleştirilen denetimlere eşlik etmiş ve bu denetimlerdeki yetkinliği, denetim ekibi sorumluları

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form

NÜKLEER DÜZENLEME KURUMU DENETÇİLERİNİN VASIFLANDIRILMASINA İLİŞKİN USUL VE ESASLAR TASLAĞI GÖRÜŞ FORMU*

	değerlendirilerek Denetçi Adayı Değerlendirme Raporu Komisyona sunulmuştur.” — Ekler: 3- Sağlık Durumu Beyanı — “Ünvanı” EK-3: 20 değerlendirme kriteri; “1: Her bir soru için değerlendirme 100 puan üzerinden yapılır. 2: Verilen puanın 70’in altında olması durumunda gerekçesi … belirtilir. 3: Verilen puanların aritmetik ortalaması yazılır.” — “Değerlendirmeyi yapan Kurum Denetçisinin;”	tarafından değerlendirilerek Denetçi Adayı Değerlendirme Formları Komisyona sunulmuştur.” — Ekler: 3- Mental ve Fiziksel Yeterlik Beyanı ve Sağlık Gözetimi Raporu — “Unvanı” EK-3: Kriterler üç grupta toplanır: (A) Teknik yetkinlik ve mevzuat (kriter 1, 14, 15, 18, 19) — ağırlık %50; (B) Güvenlik ve etik (kriter 9, 17) — ağırlık %20; (C) Davranışsal ve iletişim yetkinlikleri (diğer kriterler) — ağırlık %30. Sonuç, grup ağırlıklı ortalama olarak hesaplanır. (B) grubundaki kriterlerden herhangi birinde 60’ın altında puan alınması hâlinde, ortalamaya bakılmaksızın o denetime ilişkin değerlendirme başarısız sayılır. Her kriter için 0–100 aralığında puanlamaya esas davranışsal göstergeler (puanlama rehberi) Komisyon tarafından hazırlanarak değerlendiricilere ve adaylara duyurulur. — “Değerlendirmeyi yapan Denetim Ekibi Sorumlusunun;”

Değerlendirme

EK-2 metni, teorik eğitimin uygulamalı eğitimden önce tamamlandığını varsaymaktadır; oysa md. 7/2 bu iki eğitimin “aynı anda veya ayrı ayrı” yürütülebileceğini öngörmektedir. Değerlendirmeyi yapan kişi md. 7/5’te “denetim ekibi sorumlusu” iken EK-2 ve EK-3’te “Kurum denetçileri/Kurum Denetçisi” olarak anılmakta; EK-3 “Form” adını taşırken EK-2’de aynı belge “Rapor” olarak anılmaktadır. Sağlık belgesinin adı md. 6/3 ile uyumlu değildir. Türk Dil Kurumu yazım kurallarına göre “Ünvan” değil “unvan” yazılmalıdır.

EK-3’te “kılık-kıyafet”, “göreve zamanında katılım” veya “üslup ve hâl dili” gibi kriterler; “mevzuata hâkimiyet”, “teknik bilgi” ve “bulguların raporlanması” gibi denetçiliğin özünü oluşturan kriterlerle eşit ağırlıkta tutulmuştur. 20 kriterin 15’inin davranışsal nitelikte olması, teknik yetkinliği yetersiz ancak davranışsal kriterlerde yüksek puan alan bir adayın başarılı sayılmasına imkân vermektedir. Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği kurallarına uyma (kriter 9) ile tarafsızlık ve gizlilik (kriter 17), radyasyon ve nükleer tesis ortamında taviz verilemeyecek ölçütler olmasına rağmen ortalama içinde telafi edilebilir durumdadır. Her kriter için puanlama rehberi bulunmaması ise farklı değerlendiriciler arasında tutarsızlığa ve öznelliğe yol açacaktır. Önerilen ağırlıklandırma, eşik (eleyici) kriter ve puanlama rehberi ile formun güvenilirliği ve tekrarlanabilirliği artırılacaktır.

* Taslaklar Hakkında Görüş Bildirilmesinde Kullanılacak Form